МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та аудиту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: Організаційно-методичні підходи до аналізу грошових і товарних потоків підприємства в податковому аудиті.

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
ІІ курсу, групи ОМФз-23-1 ,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма «Державний аудит; судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях»

_____ Кохапська Оксана Русланівна
підпис здобувача вищої освіти

Науковий керівник _____ Доценко Т.А. доктор філософії
підпис

Гарант освітньо-професійної програми _____ Лісовий А.В., д.е.н., професор
підпис

Допущено до захисту рішенням кафедри
протокол від «28» 01 2025 № 2

Завідувач кафедри _____ Лісовий А.В., д.е.н., професор
підпис

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 16 28.01.2025 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 20.12.2024 _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 84/4/B 12.02.25 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Лавренкова Ї.М.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії: _____ Лісовецй А.В.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

_____ Савченко А.М.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

_____ Панасюк О.В.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НАУКОВИМ КЕРІВНИКОМ				
Зміст роботи (наукова і практична мість роботи, її наукова новизна, бина дослідження, здатність раполяції теоретичних висновків до тичних ситуацій, наявність сильних і бких сторін, логічність та послідовність адження матеріалу тощо)	від 0 до 30	22		Фоменко А.
Рівень підготовки здобувача одіння професійною термінологією, ння здійснювати аналіз, приймати ення, вносити пропозиції тощо)	від 0 до 10	10		Фоменко А.
Ставлення здобувача до конуваної роботи (дотримання ндарного плану, урахування пропозиційі важень наукового керівника, оформлення оти тощо)	від 0 до 10	10		Фоменко А
ЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	42		Фоменко А
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
Доповідь	від 0 до 10	10		
Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
Знання теоретичного та практичного теріалу, вміння відповідати на итання	від 0 до 30	27		
Апробація (участь у конференціях, бліkація статті)	від 0 до 10			
ЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	42		
ГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	84		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
84	B	4	12.02.	Лавренкова І.М. Лісовий А.В. Савченко А.М. Панасенко В.І.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою СКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	Д	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

ЗМІСТ

Вступ……...5
Розділ 1: Теоретичні основи аналізу грошових і товарних потоків підприємства в податковому аудиті…….8
1.1. Економічна сутність аналізу грошових і товарних потоків підприємства в податковому аудиті……8
1.2. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод»..17
Розділ 2: організація та методика аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» в податковому аудиті……..25
2.1. Порядок організації аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» в податковому аудиті…….25
2.2. Методика проведення аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» в податковому аудиті……..34
Розділ 3: пропозиції щодо удосконалення організаційно-методичних підходів до аналізу грошових і товарних потоків підприємства в податковому аудиті……44
Висновки…….53
Список використаних джерел……55
Додатки……60

ВСТУП

Сучасний розвиток ринкової економіки та постійні зміни у законодавчому полі створюють складні умови для ефективного функціонування підприємств. Особливо це стосується управління грошовими та товарними потоками, які визначають фінансову стабільність суб'єктів господарювання. У таких умовах податковий аудит стає необхідним інструментом, який дозволяє не лише контролювати дотримання законодавчих норм, а й підвищувати ефективність управління ресурсами. Тема аналізу грошових і товарних потоків у рамках податкового аудиту є актуальною для будь-якого підприємства, а для ТОВ «Бердичівський хлібозавод» вона набуває особливого значення, зважаючи на специфіку його діяльності в галузі виробництва хлібобулочних виробів.

Актуальність теми полягає у необхідності впровадження сучасних організаційно-методичних підходів до аналізу грошових і товарних потоків для мінімізації податкових ризиків та забезпечення фінансової прозорості. В умовах зростання конкуренції, підвищення вимог з боку податкових органів та змін у регуляторному середовищі, підприємства потребують інструментів, що дозволять забезпечити якісний контроль за фінансовими операціями. Дослідження цієї теми дозволяє визначити тенденції розвитку системи управління потоками підприємства та запропонувати практичні рекомендації для її вдосконалення.

Об'єкт дослідження – грошові і товарні потоки ТОВ «Бердичівський хлібозавод» у контексті податкового аудиту.

Базою дослідження є ТОВ «Бердичівський хлібозавод», яке спеціалізується на виробництві хлібобулочних виробів. Аналіз проводиться на основі фінансових показників діяльності підприємства за 2022 та 2023 роки.

Предмет дослідження – організаційно-методичні підходи щодо аналізу грошових і товарних потоків підприємства.

Джерелами інформації для дослідження є дані бухгалтерського обліку, фінансова звітність, податкова та статистична звітність підприємства, а також наукова література, електронні ресурси та галузеві бази даних, що дозволяють провести комплексний аналіз структури капіталу, його ефективності та впливу на фінансову стійкість компанії.

Мета дослідження полягає у розробці рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-методичних підходів до аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» у межах податкового аудиту.

Завдання дослідження:

1. Розкрити економічну сутність аналізу грошових і товарних потоків у податковому аудиті.
2. Провести загальну характеристику ТОВ «Бердичівський хлібозавод».
3. Розробити порядок організації аналізу грошових і товарних потоків підприємства.
4. Запропонувати методику аналізу грошових і товарних потоків.
5. Сформулювати рекомендації щодо вдосконалення організаційно-методичних підходів до аналізу потоків у податковому аудиті.

Наукова новизна полягає у розробці нових підходів до аналізу грошових і товарних потоків з урахуванням специфіки діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» та особливостей сучасного податкового законодавства.

Практична значущість роботи полягає у можливості впровадження розроблених методик та рекомендацій у діяльність підприємства для підвищення ефективності управління потоками, забезпечення фінансової стабільності та зменшення податкових ризиків.

Інформаційна база дослідження охоплює нормативні документи, такі як Податковий кодекс України, Закони України «Про бухгалтерський облік і

фінансову звітність в Україні», а також фінансова, податкова та статистична звітність ТОВ «Бердичівський хлібозавод» за останні три роки. У роботі використано праці провідних вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема Бутинець Ф.Ф., Карпова В.А., Савлук М.І., а також сучасні дослідження у сфері податкового аудиту.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ І ТОВАРНИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА В ПОДАТКОВОМУ АУДИТІ

1.1. Економічна сутність аналізу грошових і товарних потоків підприємства в податковому аудиті

Аналіз грошових і товарних потоків є ключовим інструментом оцінки ефективності діяльності підприємств, забезпечення їх фінансової стабільності, ліквідності та дотримання податкового законодавства. Грошові потоки відображають рух фінансових ресурсів у процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, забезпечуючи його здатність покривати зобов’язання, підтримувати платоспроможність і формувати прибуток. Вони складаються з вхідних і вихідних потоків, які відображають надходження та використання коштів, що робить їх основою економічного управління [29, с. 73].

Операційні грошові потоки включають рух коштів, пов'язаний з основною діяльністю підприємства: реалізацією продукції, наданням послуг, закупівлею матеріалів і виплатою заробітної плати. Ці потоки відображають рівень ефективності поточної діяльності підприємства та його здатність генерувати достатній обсяг коштів для покриття витрат і формування прибутку. У податковому аспекті операційні потоки дозволяють відстежувати реальні обсяги реалізації, виявляти приховані доходи та недостовірні витрати.

Інвестиційні грошові потоки охоплюють надходження та витрати, пов'язані з придбанням або реалізацією довгострокових активів, таких як основні засоби, нематеріальні активи, фінансові інвестиції. Ці потоки є індикатором стратегії розвитку підприємства, що відображає його наміри щодо розширення або оновлення ресурсів. У контексті податкового аудиту інвестиційні потоки аналізуються для перевірки законності операцій із

капітальними активами, а також правильності амортизаційних відрахувань [29, с. 75].

Фінансові грошові потоки включають надходження та витрати, пов'язані із залученням та поверненням капіталу, зокрема кредити, облігації, акціонерний капітал, виплату дивідендів, обслуговування боргових зобов’язань. Вони відображають здатність підприємства залучати зовнішні ресурси для підтримки ліквідності та фінансування розвитку. Податковий аудит фінансових потоків спрямований на перевірку правильності обліку витрат на обслуговування боргу, виплати дивідендів і врахування доходів від фінансових операцій.

Ефективне управління грошовими потоками дозволяє підприємству забезпечувати платоспроможність, підтримуючи достатній обсяг грошових коштів для покриття короткострокових зобов’язань, мінімізувати фінансові ризики, запобігаючи дефіциту коштів, що може призвести до прострочення платежів або збитків, а також оптимізувати витрати, зменшуючи вартість залучення капіталу та уникаючи необґрунтованих витрат.

Дослідження грошових потоків в податковому аудиті дозволяє виявляти невідповідності, аналіз руху коштів допомагає встановити відповідність між задекларованими доходами та фактичними надходженнями, перевіряти законність витрат і оцінювати прозорість операцій. Аналіз грошових потоків дозволяє виявляти фіктивні операції, такі як підставні контракти або нерелевантні платежі [29, с. 80].

Грошові потоки класифікують за такими ознаками: за напрямом (позитивні – надходження і негативні – витрати), за видом діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова), за формою розрахунків (готівкові, безготівкові) і за регулярністю (регулярні та епізодичні). Для аналізу грошових потоків застосовуються різні методи, включаючи прямий та непрямий. Прямий метод забезпечує детальну оцінку руху коштів за кожним джерелом та

напрямом використання, тоді як непрямий метод дозволяє визначати чистий грошовий потік через коригування фінансового результату [38, с. 110].

Товарний потік підприємства охоплює весь цикл руху матеріальних ресурсів, готової продукції та супутніх послуг, забезпечуючи реалізацію господарських операцій. Цей цикл включає всі етапи — від закупівлі сировини до доставки готової продукції кінцевому споживачу. Важливість товарного потоку полягає в тому, що він є основою функціонування підприємства, впливає на формування доходів і визначає потребу у фінансових ресурсах.

До основних етапів товарного потоку належать [38, с. 111]:

- Закупівля сировини та матеріалів: Цей етап включає укладання угод із постачальниками, забезпечення поставок і контроль за якістю сировини. Планування закупівель має враховувати як поточні, так і стратегічні потреби підприємства, оскільки саме від цього залежить безперервність виробничого процесу.
- Виробництво та складування продукції: Ефективна організація виробничого процесу сприяє зменшенню витрат і оптимізації витрат часу. Складування готової продукції вимагає правильного управління запасами, щоб уникнути надмірного нагромадження або нестачі товарів.
- Реалізація товарів і послуг: Завершальний етап товарного потоку, який передбачає збут продукції, формування доходів і забезпечення зворотного руху фінансових ресурсів. Сюди належить також управління логістикою доставки товарів до кінцевого споживача.

Товарний потік впливає на низку показників, таких як оборотність активів, рівень складських витрат, ефективність логістики та конкурентоспроможність підприємства. Ефективне управління товарними потоками сприяє скороченню витрат, підвищенню швидкості обороту капіталу та забезпеченню стабільного доходу.

У податковому аспекті товарний потік має критичне значення, оскільки він є основою для формування податкових зобов’язань підприємства. Аналіз

товарного потоку дозволяє виявити недостовірності в обліковій документації, такі як фіктивні операції, необґрунтовані витрати або недостовірні обсяги закупівель і реалізації. Невідповідність між обсягами закупленої сировини, виробленої продукції та її продажу може свідчити про ухилення від сплати податків або інші порушення податкового законодавства.

Товарний потік безпосередньо впливає на обсяги грошових потоків. Затримки в доставці продукції можуть призводити до відстрочення отримання доходів, а надмірні запаси — до заморожування обігових коштів. У зв'язку з цим ефективне управління товарним потоком повинно враховувати не лише внутрішні потреби підприємства, а й зовнішні фактори, такі як коливання попиту, зміни у податковому законодавстві, умови ринку [38, с. 112].

Для оптимізації товарних потоків використовуються сучасні підходи, такі як автоматизація логістичних процесів, впровадження систем управління запасами (наприклад, «just-in-time») і цифровізація документообігу. Такі заходи дозволяють скоротити операційні витрати, зменшити помилки у звітності та забезпечити прозорість руху товарів.

Аналіз товарних потоків у податковому аудиті має важливе значення для перевірки законності операцій, оцінки фінансового стану підприємства та виявлення можливих ризиків. Комплексний підхід до управління товарним потоком сприяє стабільному розвитку підприємства, його фінансовій прозорості та ефективному дотриманню податкових зобов'язань.

Грошові й товарні потоки підприємства є тісно взаємопов'язаними елементами його господарської діяльності. Кожна операція з товаром супроводжується відповідною фінансовою транзакцією, а фінансові операції, у свою чергу, залежать від обсягів і структури товарного потоку. Цей взаємозв'язок є основою для оцінки реальної економічної діяльності підприємства, а також його здатності генерувати доходи та забезпечувати фінансову стабільність [38, с. 113].

Грошові потоки забезпечують фінансування товарного руху, включаючи закупівлю сировини, оплату логістичних послуг, зберігання та реалізацію продукції. Наприклад, для виконання замовлення підприємство має здійснити витрати на закупівлю необхідних матеріалів, виробничі процеси та логістику. Ці витрати відображаються у вигляді вихідних грошових потоків. Після реалізації продукції виникають вхідні грошові потоки, які забезпечують підприємству можливість покриття витрат, виплати зобов'язань і отримання прибутку.

Невідповідності між грошовими і товарними потоками можуть вказувати на потенційні порушення або ризики. Якщо обсяг реалізації товарів не відповідає обсягу грошових надходжень, це може свідчити про недоотримання виручки, приховану реалізацію або неналежний облік фінансових операцій. Аналогічно, закупівля сировини та матеріалів повинна співвідноситися з витратами, відображеними у фінансовій звітності. Наявність невідповідностей між цими даними може бути ознакою фіктивних угод, заниження обсягів податкових зобов'язань або порушень у бухгалтерському обліку [38, с. 115].

Взаємозв'язок грошових і товарних потоків має критичне значення у податковому аудиті. Для перевірки коректності звітності аудитор аналізує, чи відповідають обсяги товарних операцій задекларованим доходам і витратам. При перевірці підприємства, яке займається виробництвом, аудитор оцінює, чи відповідає закупівля сировини обсягам виробленої та реалізованої продукції, а також чи правильно враховані податкові зобов'язання, пов'язані з цими операціями.

Аналіз взаємозв'язку потоків дозволяє оцінити ефективність управління ресурсами підприємства. Уповільнення оборотності товарів на складі може призводити до заморожування грошових коштів і зниження ліквідності, що негативно впливає на фінансову стабільність. Водночас недостатнє фінансування закупівель сировини може спричинити перерви у виробництві,

зменшення обсягів реалізації і, як наслідок, скорочення грошових надходжень [38, с. 115].

Оптимізація грошових і товарних потоків передбачає інтегрований підхід, спрямований на досягнення збалансованості між обсягами фінансових ресурсів і товарними запасами. Запровадження сучасних методів управління, таких як системи автоматизації обліку та прогнозування, дозволяє значно скоротити витрати, уникати дефіциту чи надлишку товарів та забезпечувати своєчасне виконання фінансових зобов'язань.

Аналіз грошових і товарних потоків у податковому аудиті є багатогранним процесом, що включає застосування різних методів для виявлення невідповідностей, оцінки прозорості операцій та перевірки дотримання податкового законодавства. Вибір методів залежить від специфіки діяльності підприємства, обсягу потоків і характеру порушень, які потрібно виявити. Основні методи аналізу включають горизонтальний, вертикальний, порівняльний і факторний аналіз, кожен із яких має свої особливості та сфери застосування [30].

Горизонтальний аналіз є основним методом вивчення змін у грошових і товарних потоках за певні періоди. Він дозволяє оцінити динаміку надходжень і витрат, виявити відхилення та тенденції, що можуть свідчити про зміну фінансової стратегії або можливі порушення. Різке збільшення витрат на закупівлю матеріалів без відповідного збільшення виробництва чи реалізації продукції може бути ознакою недостовірного обліку або зловживань.

Вертикальний аналіз спрямований на визначення структури потоків та їх впливу на фінансові результати. Цей метод дозволяє оцінити питому вагу окремих елементів потоків у загальному обсязі. Надмірна частка витрат на логістику в загальному товарному потоці може вказувати на неефективну організацію доставки або завищення витрат для зменшення бази оподаткування. Для грошових потоків вертикальний аналіз дозволяє оцінити,

який відсоток витрат пов'язаний із операційною діяльністю, а який — із фінансовою або інвестиційною [19, с. 412].

Порівняльний аналіз дає можливість оцінити діяльність підприємства щодо галузевих стандартів, конкурентів або середніх показників у секторі. Порівняння обсягів товарних потоків, їх оборотності та собівартості дозволяє виявити аномалії, що можуть бути ознакою маніпуляцій із податковою звітністю. Аналогічно, аналіз грошових потоків щодо інших підприємств у галузі може виявити невідповідність між обсягами реалізації та грошовими надходженнями.

Факторний аналіз використовується для виявлення впливу окремих чинників на формування грошових і товарних потоків. Цей метод дозволяє встановити, як зміни в цінах, обсягах виробництва або витратах впливають на фінансові результати. Підвищення собівартості продукції через зростання витрат на енергоресурси може вплинути на чистий грошовий потік і, відповідно, на податкові зобов’язання підприємства [17].

Для грошових потоків основними методами є прямий і непрямий аналіз. Прямий метод дозволяє детально оцінити джерела надходжень і напрями витрат коштів за видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова). Цей підхід забезпечує максимальну прозорість і деталізацію даних, що особливо важливо для перевірки великих підприємств із багатьма джерелами доходів. Непрямий метод ґрунтується на коригуванні показників фінансової звітності з урахуванням неденежних операцій, таких як амортизація, курсові різниці чи нарахування резервів. Цей метод дозволяє оцінити загальний стан грошових потоків і виявити приховані невідповідності.

Для товарних потоків застосовуються кількісні та якісні підходи. Кількісний аналіз спрямований на оцінку обсягів закупівель, виробництва та реалізації, що дозволяє виявити надлишкові або недостатні запаси, втрати продукції або недостовірність звітності. Якісний аналіз включає оцінку відповідності продукції заявленим характеристикам, термінам поставки та

умовам зберігання. Особливу увагу приділяють логістичному аналізу, який охоплює вивчення маршруту доставки, ефективності складування та витрат на транспортування [9].

Застосування цих методів у комплексі дозволяє виявити потенційні ризики, такі як фіктивні угоди, завищення витрат, заниження доходів чи ухилення від сплати податків. Якщо грошові надходження не відповідають обсягам реалізованої продукції, це може свідчити про приховану реалізацію або неповний облік доходів. Аналогічно, надмірні витрати на логістику без підтвердження фактичного транспортування товарів можуть бути ознакою фіктивних операцій.

Комплексний аналіз грошових і товарних потоків у податковому аудиті дозволяє глибоко оцінити господарську діяльність підприємства, її відповідність податковому законодавству та можливі ризики порушень. Він допомагає забезпечити об’єктивність звітності, виявити приховані доходи, запобігти фінансовим втратам держави та знизити ризики фінансових санкцій для підприємства.

Виявлення порушень є одним із найважливіших завдань аналізу. Невідповідності між грошовими і товарними потоками можуть свідчити про фіктивні угоди, приховування доходів, завищення витрат чи інші схеми ухилення від сплати податків. Заниження обсягів реалізації товарів у звітності може бути використане для зменшення податкової бази, тоді як аналіз товарного потоку виявить фактичний обсяг продажів через порівняння із закупівлями сировини та обсягами виробництва. Аналогічно, непропорційне зростання витрат у грошовому потоці без відповідного збільшення обсягів товарного руху може вказувати на завищення витрат для мінімізації податкових зобов’язань [3, с. 171].

Оцінка податкових зобов’язань здійснюється через аналіз реальних обсягів діяльності підприємства та їх відповідності даним, задекларованим у податковій звітності. Виявлення неврахованих операцій, таких як

незадекларований імпорт, продаж продукції без документального оформлення або завищення вартості послуг, дозволяє коригувати базу оподаткування. У процесі аудиту може бути встановлено, що підприємство використовувало підставні компанії для заниження оподатковуваних доходів або зменшення суми ПДВ через фіктивні операції.

Підвищення прозорості звітності є важливим результатом комплексного аналізу грошових і товарних потоків. Такий аналіз дозволяє забезпечити достовірність даних у фінансових і податкових документах, що сприяє зміцненню довіри до підприємства з боку контролюючих органів та інвесторів. Прозорість забезпечується через систематизацію облікової інформації, виявлення неточностей або недоліків у веденні бухгалтерського обліку, а також через коригування звітності відповідно до законодавчих норм [2, с. 22].

Аналіз потоків також дозволяє виявляти приховані резерви та покращувати фінансове управління. Зокрема, він може показати, що певні операції не були оптимально структуровані, що призвело до зайвих витрат або додаткового податкового навантаження. Виявлення таких недоліків дозволяє підприємству покращити організацію грошових і товарних потоків, уникати порушень у майбутньому та знижувати податкові ризики.

Окрім виявлення порушень, аналіз потоків сприяє виявленню системних проблем у діяльності підприємства. Розбалансованість між закупівлею сировини, виробництвом та реалізацією продукції може свідчити про неефективну організацію внутрішніх процесів, що не лише впливає на фінансову стабільність підприємства, але й може бути пов’язане з порушеннями податкового законодавства [6, с. 11].

Аналіз грошових і товарних потоків є основою ефективного управління підприємством і важливим елементом податкового аудиту. Він дозволяє виявляти ризики, забезпечувати дотримання податкових норм і оптимізувати фінансово-господарську діяльність. Взаємозв’язок грошових і товарних

потоків робить їхній спільний аналіз незамінним інструментом для оцінки економічної стійкості та податкової дисципліни підприємства.

1.2. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод»

ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є одним із провідних підприємств хлібопекарської галузі Житомирської області, яке успішно поєднує багаторічний досвід, традиції виробництва та сучасні технології. Засноване у 2002 році як правонаступник Державного підприємства Бердичівського хлібозаводу, діяльність якого розпочалася ще в 1930 році, підприємство зуміло трансформуватися у потужну компанію, що орієнтована на задоволення потреб сучасного споживача.

Головним акцентом у своїй роботі підприємство робить на випуск високоякісної продукції під брендом «Цар Хліб», який здобув визнання серед споживачів завдяки використанню натуральних інгредієнтів та дотриманню традицій українського хлібопечення. Завод пропонує широкий асортимент хлібобулочних виробів: класичні види хліба (житньо-пшеничний, пшеничний, з висівками), здобні вироби (батони, булочки, рогалики), борошняні кондитерські вироби (печиво, кекси), а також торти і тістечка нетривалого зберігання [10].

Підприємство активно розвиває як виробничу, так і комерційну діяльність. Власна мережа збуту охоплює 35 фірмових торгових точок та кіосків у Житомирській області, що дозволяє підприємству забезпечувати продукцією значну частину населення регіону. Крім того, завод співпрацює з оптовими дистриб’юторами та мережами супермаркетів, розширюючи географію постачання та залучаючи нових клієнтів.

Особливої уваги заслуговує доступність продукції, адже підприємство орієнтується на споживачів із різним рівнем доходів. Це досягається завдяки

розмаїттю асортименту, що включає як економічний сегмент, так і вироби преміум-класу. Таким чином, ТОВ «Бердичівський хлібозавод» забезпечує різнобічну аудиторію, надаючи кожному можливість знайти продукт відповідно до своїх потреб і вподобань.

Діяльність підприємства базується на таких ключових принципах [10]:

- Якість продукції. Виробництво здійснюється із дотриманням жорстких стандартів якості, використанням виключно натуральних інгредієнтів і сучасного обладнання.
- Інновації. Постійна модернізація технологій і впровадження нових рецептур, що відповідають трендам ринку.
- Екологічність. У процесі виробництва використовуються ресурси з мінімальним впливом на навколишнє середовище.
- Соціальна відповідальність. Участь у благодійних ініціативах, підтримка місцевих громад та працевлаштування місцевого населення.

Стабільний розвиток, орієнтація на клієнта та відповідальний підхід до ведення бізнесу дозволяють ТОВ «Бердичівський хлібозавод» залишатися одним із лідерів хлібопекарської індустрії регіону та формувати довгострокову стратегію розвитку.

ТОВ «Бердичівський хлібозавод» приділяє велику увагу технологічному розвитку та постійній модернізації своїх виробничих потужностей, що дозволяє не лише підтримувати стабільну якість продукції, а й відповідати викликам сучасного ринку. З 2005 року підприємство здійснило масштабну модернізацію, спрямовану на підвищення ефективності виробництва, енергозбереження та автоматизацію процесів [10].

Одним із ключових етапів технічного оновлення стало впровадження нових технологічних ліній для випуску різних видів хлібобулочних виробів [10]:

- Лінії для виробництва батонів, які забезпечують високу точність нарізки та упаковки.

- Автоматизовані лінії для виготовлення житньо-пшеничних і овальних хлібів, що гарантують однорідність структури та покращений смак продукту.
- Системи автоматичного замішування тіста, що дозволяють уникнути ручної праці та знизити ймовірність помилок у дозуванні інгредієнтів.

Важливим кроком стало оновлення логістичних потужностей. У 2010 році було проведено реконструкцію експедиції: впровадження конвеєрних систем та спеціального обладнання для транспортування готової продукції значно скоротило час на завантаження і доставку виробів до торгових точок.

У 2016 році підприємство приділило особливу увагу модернізації кондитерського цеху. Заміна застарілих електричних печей на сучасні газові установки забезпечила значну економію енергоресурсів. Крім того, було встановлено новітнє обладнання для випікання здобних виробів і печива. Це дозволило розширити асортимент продукції, вивести на ринок нові види виробів і зміцнити позиції у преміальному сегменті [10].

Модернізація включала також впровадження енергозберігаючих технологій, які допомогли зменшити споживання енергії на 20% у порівнянні з попередніми роками. Використання автоматичних систем регулювання температури у печах сприяло не тільки оптимізації виробничих процесів, але й збереженню природних ресурсів.

Підприємство активно інтегрує нові технології контролю якості продукції. Зокрема, у 2018 році було встановлено сучасну лабораторію для перевірки сировини та готових виробів, що дозволяє проводити експрес-аналіз хімічного складу, вологості та інших параметрів.

Ці заходи дали змогу [10]:

- Збільшити обсяги виробництва на 30%.
- Скоротити витрати на електроенергію та газ.

- Забезпечити стабільну якість продукції, відповідно до європейських стандартів.

Плануючи подальший розвиток, ТОВ «Бердичівський хлібозавод» фокусується на цифровізації виробничих процесів. У найближчі роки підприємство планує впровадити системи автоматичного відстеження виробничих циклів, інтеграцію ІТ-рішень для оптимізації логістики та комунікації між відділами.

Управління ТОВ «Бердичівський хлібозавод» базується на лінійно-функціональній структурі, яка забезпечує ефективне поєднання централізованого контролю і децентралізованого виконання завдань. Такий підхід сприяє оптимізації процесів, зменшенню дублювання функцій і чіткому розподілу обов'язків між підрозділами. Вищий рівень управління представлений генеральним директором та його заступниками, які здійснюють стратегічне керівництво підприємством, визначають довгострокові цілі розвитку, політику в області якості та інновацій, а також координують діяльність із холдингом «Хлібні інвестиції», до складу якого входить підприємство. Стратегічні рішення ухвалюються на основі аналізу ринкових трендів, економічної ефективності виробництва та рекомендацій холдингу.

Середній рівень управління включає керівників відділів: виробничого, комерційного, логістичного, фінансового та технічного, які займаються реалізацією стратегічних рішень у межах окремих напрямів діяльності підприємства, розробкою планів виробництва, маркетингових стратегій і контролем якості продукції. Оперативний рівень представлений лінійними керівниками, які організовують роботу на виробничих ділянках, у логістичних і складських підрозділах, забезпечуючи виконання планових завдань, організацію технологічного процесу, контроль якості продукції та дотримання техніки безпеки [10].

Організаційна структура підприємства включає кілька ключових підрозділів. Виробничий відділ відповідає за основний технологічний процес

виготовлення хлібобулочних виробів, планування обсягів виробництва, забезпечення сировиною та дотримання стандартів. Відділ контролю якості перевіряє якість сировини та готової продукції, контролює дотримання санітарно-гігієнічних норм.

Логістичний відділ організовує доставку продукції до роздрібних точок і складів, оптимізуючи маршрути транспортування і знижуючи витрати. Фінансовий відділ займається обліком фінансових операцій, контролем витрат і формуванням звітності, а маркетинговий відділ аналізує споживчі потреби, розробляє рекламні кампанії і взаємодіє з партнерами та клієнтами.

ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є частиною холдингу «Хлібні інвестиції», що надає доступ до ресурсів, знань і передових технологій. Холдинг здійснює загальну координацію діяльності підприємства та надає консультативну підтримку з питань стратегічного планування, впровадження інновацій і маркетингових кампаній. Така структура управління дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним, швидко реагувати на зміни ринку та забезпечувати високу якість продукції, що відповідає сучасним вимогам споживачів [10].

У період із 2021 по 2023 рік ТОВ «Бердичівський хлібозавод» продемонструвало стабільне і динамічне зростання основних економічних показників, що стало результатом ефективної стратегії управління, впровадження сучасних технологій та активного реагування на змінні ринкові умови. Одним із ключових досягнень цього періоду стало зростання виручки від реалізації продукції на 12%, що свідчить про стабільне збільшення попиту на продукцію підприємства. Успішна маркетингова стратегія, яка передбачала оптимальне поєднання ціни та якості продукції, а також активне просування бренду, стала вагомим чинником цього успіху [10].

Чистий прибуток заводу збільшився на 18%, що демонструє ефективне використання ресурсів і виважену політику оптимізації витрат. Одним із важливих аспектів цього результату стало вдосконалення виробничих процесів

шляхом модернізації обладнання, що дозволило не лише знизити операційні витрати, а й підвищити якість кінцевої продукції. Підприємство також зосередилося на зниженні відходів у процесі виробництва, що сприяло економії сировини та покращенню загальної екологічності діяльності.

Продуктивність праці зросла на 15%, що стало результатом системної роботи над підвищенням кваліфікації персоналу. Завдяки організації навчальних тренінгів, майстер-класів і залученню сучасних методів мотивації, підприємство змогло сформувати команду висококваліфікованих спеціалістів, які здатні ефективно працювати в умовах автоматизації виробництва. Це, у свою чергу, дозволило не лише скоротити витрати часу на виконання виробничих завдань, а й підвищити точність і стабільність процесів [10].

Розширення асортименту продукції стало одним із пріоритетних напрямів розвитку. Підприємство впровадило нові види хлібобулочних виробів, орієнтованих на різноманітні сегменти споживчої аудиторії. Зокрема, значна увага була приділена продукції для здорового харчування, що включає вироби з цільнозернового борошна, збагачені вітамінами та мікроелементами. Крім того, завод успішно освоїв виробництво преміум-продукції, яка орієнтована на споживачів із вищими вимогами до якості та ексклюзивності.

Активна маркетингова діяльність включала не лише рекламу в традиційних медіа, а й розширення присутності в цифрових каналах. Завдяки цьому підприємство значно розширило клієнтську базу та зміцнило свій бренд у свідомості споживачів. Співпраця з великими роздрібними мережами, впровадження акцій і програм лояльності забезпечили підприємству стабільний приріст продажів навіть у конкурентному середовищі.

Інвестиції в енергозберігаючі технології дали змогу не лише знизити витрати на енергію, а й покращити екологічний профіль підприємства. Завод зосередився на використанні альтернативних джерел енергії та модернізації систем освітлення й опалення. Ці кроки сприяли підвищенню репутації заводу серед споживачів, які цінують екологічно відповідальний підхід.

ТОВ «Бердичівський хлібозавод» займає провідні позиції на ринку завдяки чітко визначеній стратегії, орієнтованій на повне задоволення потреб споживачів та забезпечення стабільного розвитку підприємства. Асортимент продукції заводу охоплює широкий спектр споживчих сегментів: від масового ринку, що базується на доступності та високій якості, до преміум-категорії, орієнтованої на споживачів із вищими вимогами до ексклюзивності та унікальності продукції [10].

Висока якість продукції досягається завдяки використанню натуральних інгредієнтів, суворому контролю кожного етапу виробничого процесу, впровадженню сучасних технологій і дотриманню традицій українського хлібопечення. Комбінування багаторічного досвіду з інноваційними підходами дозволяє підприємству створювати продукцію, яка не лише відповідає, але й перевершує очікування споживачів. Особливий акцент робиться на випуск екологічно чистих продуктів, зокрема хліба з цільнозернового борошна та виробів без штучних домішок.

Завдяки розгалуженій мережі збуту ТОВ «Бердичівський хлібозавод» забезпечує стабільну доставку своєї продукції до споживачів у всіх регіонах, де представлена його діяльність. Мережа включає як співпрацю з великими національними та регіональними торговельними мережами, так і підтримку місцевих дистриб’юторів і магазинів, що сприяє доступності продукції для широкого кола покупців. Інтеграція з постачальниками дозволяє підприємству забезпечувати стабільне постачання високоякісної сировини за оптимальними цінами, що позитивно впливає на фінансові показники та конкурентоспроможність продукції [10].

Окрему увагу підприємство приділяє впровадженню енергозберігаючих технологій. Сучасне обладнання та оптимізація енергетичних ресурсів дають змогу не лише зменшувати виробничі витрати, а й відповідати сучасним екологічним стандартам. Завод активно використовує альтернативні джерела енергії, що дозволяє знижувати вплив на навколишнє середовище, тим самим

формуючи позитивний імідж підприємства серед екологічно свідомих споживачів.

Активна соціальна політика є невід'ємною частиною діяльності заводу. Компанія підтримує місцеві громади через спонсорство освітніх, культурних і спортивних заходів. Особливий акцент робиться на забезпеченні сприятливих умов праці для персоналу, включаючи програму професійного розвитку та соціального захисту. Це дозволяє не лише зміцнювати колектив, але й створювати додаткову вартість для бренду, адже задоволений і мотивований персонал є запорукою довгострокового успіху.

Стратегічні переваги ТОВ «Бердичівський хлібозавод» формуються за рахунок комплексного підходу до управління, орієнтації на якість, екологічну відповідальність, соціальну активність та адаптивність до змін ринкового середовища, що дозволяє підприємству впевнено рухатися до нових звершень [10].

ТОВ «Бердичівський хлібозавод» за останні три роки підтвердив статус одного з лідерів галузі, завдяки чому його продукція користується стабільно високим попитом. Орієнтація на модернізацію та якість сприяє підвищенню конкурентоспроможності та забезпечує міцні позиції на регіональному ринку хлібобулочних виробів.

РОЗДІЛ 2: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ І ТОВАРНИХ ПОТОКІВ ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД» В ПОДАТКОВОМУ АУДИТІ

2.1. Порядок організації аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» в податковому аудиті

Аналіз грошових і товарних потоків є важливим елементом податкового аудиту, який забезпечує фінансову прозорість підприємства, виявлення ризиків та оптимізацію управління ресурсами. Для ТОВ «Бердичівський хлібозавод» — підприємства, що функціонує у конкурентній галузі виробництва хлібобулочних виробів, правильно організований процес аналізу відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності господарської діяльності та дотриманні податкового законодавства.

Облікова політика ТОВ «Бердичівський хлібозавод» будується на принципах прозорості, достовірності та відповідності національним стандартам бухгалтерського обліку (НСБО) та Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ). Це дозволяє підприємству формувати звітність, яка відповідає законодавчим вимогам та забезпечує ефективне управління фінансовими і товарними ресурсами [10].

Синтетичний облік грошових і товарних потоків здійснюється із застосуванням таких рахунків [10]:

- Рахунок 20 «Виробничі запаси» — відображає рух сировини, матеріалів та допоміжних ресурсів, необхідних для виробництва хлібобулочних виробів.
- Рахунок 26 «Готова продукція» — забезпечує облік випущеної продукції, яка передається на склад для подальшої реалізації.

- Рахунки 30 «Каса» та 31 «Рахунки в банках» — використовуються для фіксації руху грошових коштів, у тому числі розрахунків із постачальниками, працівниками та державним бюджетом.

Аналітичний облік на підприємстві деталізований [10]:

- За видами сировини (борошно, дріжджі, сіль, цукор).
- За категоріями готової продукції (хліб, батони, булочки).
- За контрагентами, зокрема постачальниками сировини та покупцями готової продукції.

Документування господарських операцій організоване з урахуванням специфіки підприємства. Для забезпечення повного контролю над обліковим процесом використовуються [10]:

- Накладні — фіксують рух сировини на складі та передачу продукції замовникам.
- Акти списання — відображають витрати сировини у виробництві.
- Інвентаризаційні акти — використовуються для періодичної перевірки відповідності облікових залишків фактичним.
- Рахунки-фактури — підтверджують взаєморозрахунки з контрагентами, забезпечуючи прозорість розрахунків із партнерами.

Фінансова звітність ТОВ «Бердичівський хлібозавод» надає можливість оцінити реальний фінансовий стан підприємства. Зокрема, Звіт про фінансові результати дозволяє аналізувати динаміку доходів і витрат, а Звіт про рух грошових коштів — оцінювати надходження і використання грошових ресурсів у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. У звітності детально відображаються такі ключові аспекти [10]:

- Рух грошових коштів за платежами, зокрема сплата податків, оплата рахунків постачальників та виплати працівникам.
- Рух товарних запасів, включаючи облік сировини, витратних матеріалів і готової продукції.

Особливо важливим є контроль за розрахунками з бюджетом. Податкові зобов'язання (зокрема, з податку на додану вартість та податку на прибуток) ретельно відображаються в обліку, що знижує ризики штрафів та санкцій з боку податкових органів.

Фінансова звітність підприємства за останні три роки демонструє динамічне зростання активів та доходів, що підтверджує ефективність облікових процесів. У 2023 році балансова вартість активів становила 143 315 тис. грн, що на 42,86% більше порівняно з 2021 роком. Однак аналіз також вказує на збільшення собівартості реалізованої продукції, що вимагає посилення контролю за витратами [35] [37].

Синтетичний облік на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» реалізований за допомогою системи рахунків, яка забезпечує облік основних грошових і товарних потоків підприємства. Зокрема, основними синтетичними рахунками є: [10]

- Рахунок 30 «Каса» — використовується для відображення руху готівкових коштів підприємства, включаючи надходження від реалізації продукції та виплати працівникам.
- Рахунок 31 «Рахунки в банках» — обліковує всі операції, пов'язані з безготівковими розрахунками, такими як оплата рахунків постачальників, перерахування податків та інших обов'язкових платежів.
- Рахунок 20 «Виробничі запаси» — фіксує вхідні запаси сировини (борошно, дріжджі, сіль, цукор) та їх подальше використання у виробничому процесі.
- Рахунок 25 «Напівфабрикати» — застосовується для обліку продуктів незавершеного виробництва, таких як тісто.
- Рахунок 26 «Готова продукція» — відображає випуск готової продукції, її переміщення на склад та реалізацію замовникам.

Рух товарних і грошових потоків фіксується системно, забезпечуючи оперативний контроль за витратами, надходженнями та залишками. На

кожному етапі виробничого циклу підприємство використовує дані з рахунків 20 і 26 для аналізу ефективності використання ресурсів [10].

Аналітичний облік забезпечує деталізацію даних для глибшого аналізу та прийняття управлінських рішень. Для кожного напрямку діяльності створюються окремі аналітичні субрахунки [10]:

- Для грошових потоків:
  - Надходження від основної діяльності (реалізація продукції).
  - Витрати на основну діяльність (закупівля сировини, оплата енергоресурсів).
  - Податкові платежі, включаючи ПДВ і податок на прибуток.
  - Виплати за кредитами та інші фінансові зобов’язання.
- Для товарних потоків:
  - Види сировини (борошно, дріжджі, сіль).
  - Категорії готової продукції (хліб, батони, булочки).
  - Облік залишків за місцем зберігання (основний склад, резервний склад).
  - Кінцеві споживачі продукції (дрібні роздрібні клієнти, великі торговельні мережі).

Кожна господарська операція документується відповідно до вимог чинного законодавства. Для цього використовуються такі основні документи [10]:

- Накладні для передачі продукції зі складу до клієнта або переміщення між складами.
- Рахунки-фактури для підтвердження взаєморозрахунків із контрагентами.
- Акти списання для фіксації використання сировини та матеріалів у виробництві.
- Інвентаризаційні відомості для перевірки залишків сировини, готової продукції та незавершеного виробництва.

Аналітичний облік також дозволяє здійснювати регулярний контроль і порівняння фактичних даних з плановими показниками. Детальний облік руху запасів дозволяє уникнути ситуацій перевитрати сировини або недообліку готової продукції.

Для підвищення точності облікових даних підприємство використовує автоматизовану систему обліку, яка інтегрує інформацію з усіх виробничих і управлінських підрозділів. Це забезпечує швидкий доступ до даних і знижує ризики помилок, пов’язаних із людським фактором.

Критична оцінка стану обліку показує, що попри загалом належну організацію, є потенціал для покращення, зокрема в частині [10]:

1. Удосконалення автоматизації, що дозволить скоротити час на обробку первинної документації.

2. Підвищення рівня деталізації аналітичного обліку, наприклад, шляхом введення додаткових субрахунків для аналізу витрат на різні категорії продукції.

3. Проведення регулярних інвентаризацій із використанням сучасних технологій сканування та обліку товарів.

Динаміка фінансових показників ТОВ «Бердичівський хлібозавод» за період 2021–2023 років свідчить про поступове зростання обсягу активів і доходів підприємства, хоча чистий прибуток зазнав суттєвих коливань. Основні показники, відображені у таблиці 1, дають змогу оцінити результати діяльності та виявити ключові тенденції [35] [36] [37].

Таблиця 1

Основні показники діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод»

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Зміна за період, %
Балансова вартість активів, тис. грн	100 333	160 895	143 315	+42.86
Чистий дохід, тис. грн	199 341	289 568	314 823	+57.93

Собівартість, тис. грн	115 426	174 246	183 719	+59.15
Чистий прибуток, тис. грн	3 947	6 901	725	-81.64

За три роки балансова вартість активів ТОВ «Бердичівський хлібозавод» зросла на 42,86%, що свідчить про активну інвестиційну діяльність підприємства, зокрема модернізацію виробничих потужностей та збільшення оборотних активів. Однак у 2023 році спостерігається незначне зниження активів, яке може бути пов’язане зі скороченням обсягів запасів та дебіторської заборгованості. Чистий дохід підприємства демонструє стабільний розвиток, збільшившись на 57,93% за аналізований період. Це свідчить про ефективну реалізацію продукції та успішне співробітництво з торговельними мережами, хоча темпи зростання дещо уповільнилися у 2023 році. Собівартість продукції зросла на 59,15%, що відповідає динаміці доходів, проте вказує на можливі резерви для оптимізації витрат. Високі витрати на сировину, енергоносії та оплату праці вимагають ретельного аналізу та впровадження заходів для підвищення ефективності [37].

Щодо чистого прибутку, у 2022 році він зріс до 6 901 тис. грн, проте у 2023 році зазнав різкого зниження до 725 тис. грн, що становить падіння на 81,64%. Це може бути наслідком збільшення операційних витрат або зростання податкового навантаження. Така негативна динаміка потребує окремого аналізу, зокрема в аспекті управління витратами та оптимізації податкової бази [36].

Аналізуючи основні тенденції, можна дійти висновку, що зростання обсягів реалізації та розширення ринкової частки є ключовими чинниками розвитку підприємства. Водночас зниження чистого прибутку підкреслює необхідність вдосконалення операційної ефективності, оптимізації управління собівартістю та виробничими й логістичними процесами. Для стабільного розвитку підприємства важливо впроваджувати енергоефективне обладнання, автоматизувати процеси обліку для покращення управління ресурсами,

оптимізувати закупівельну політику для зниження вартості сировини та активно розвивати нові канали збуту.

Результати аналізу фінансових показників ТОВ «Бердичівський хлібозавод» за період 2021–2023 років вказують на значний потенціал для розвитку підприємства. Однак для забезпечення стійкого зростання необхідно впровадити стратегічний підхід до зниження витрат і стабілізації прибутковості.

Для аналізу конкурентної позиції ТОВ «Бердичівський хлібозавод» здійснено порівняння його фінансових показників із середньогалузевими значеннями, а також показниками провідних компаній галузі в Україні та за кордоном. Зокрема, аналіз охоплює період 2021–2023 років, що дозволяє виявити тенденції та оцінити відповідність розвитку підприємства загальним ринковим умовам.

Чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Бердичівський хлібозавод» за три роки зріс на 57,93%, що відповідає середнім показникам зростання по галузі в Україні (близько 55% за цей період). Для порівняння, провідні гравці, такі як «Київхліб» та «Концерн Хлібпром», демонстрували дещо вищі темпи зростання – близько 60–65%. Це пов’язано з їхньою масштабною маркетинговою діяльністю, розширенням каналів збуту та активною експансією в нові регіони [28].

Рентабельність операційної діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» у 2023 році знизилася до 0,23%, що суттєво нижче середньогалузевого рівня в Україні (3–4%). Це зумовлено значним зростанням операційних витрат, насамперед на енергоносії та логістику. У порівнянні з міжнародними гравцями, такими як французький «Groupe Limagrain», рівень рентабельності залишається низьким, що свідчить про резерви для оптимізації витрат [37].

Собівартість реалізованої продукції на підприємстві зросла на 59,15% за три роки, що є вищим за середньогалузеві показники (близько 50%). Основні конкуренти в Україні частково уникнули такого значного зростання завдяки

впровадженню сучасних енергоефективних технологій і автоматизації виробничих процесів. Встановлення нових енергоефективних печей дозволило знизити витрати на електроенергію у конкурентів на 10–15%.

На міжнародному рівні тенденції демонструють активний розвиток автоматизації виробничих процесів і впровадження екологічно чистих технологій. Провідні гравці галузі в Європі та Північній Америці, такі як «Barilla Group» і «Grupo Bimbo», інвестують у «зелені» технології, що дозволяє знижувати собівартість продукції та залучати екологічно свідомих споживачів. В Україні ці практики ще на початковому етапі впровадження, проте ТОВ «Бердичівський хлібозавод» може адаптувати ці підходи, щоб зміцнити свої позиції на ринку [39].

Щодо структури активів, підприємство продемонструвало збільшення частки основних засобів на 129% за три роки, що є позитивним показником, порівняно зі середньогалузевим зростанням у 110%. Це свідчить про спрямованість на модернізацію виробничих потужностей. Однак рівень амортизації на підприємстві залишається вищим, ніж у конкурентів, що може свідчити про необхідність оновлення певних видів обладнання.

На ринку хлібобулочних виробів в Україні зберігається тенденція до зростання попиту на продукцію з тривалим терміном зберігання, що пов’язано зі зміною поведінки споживачів у постпандемічний період. У цьому контексті підприємства, що впроваджують інноваційні технології упаковки, мають конкурентну перевагу.

ТОВ «Бердичівський хлібозавод» демонструє позитивну динаміку розвитку, однак має поступатися провідним гравцям у частині рентабельності та впровадження інновацій. Для підвищення конкурентоспроможності підприємству слід орієнтуватися на автоматизацію виробництва, оптимізацію витрат та активну інтеграцію сучасних екологічних технологій, що відповідають як національним, так і міжнародним тенденціям.

Аналіз організації грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» показав, що підприємство використовує сучасні інструменти синтетичного та аналітичного обліку, забезпечуючи своєчасність і точність фінансових даних. За три роки спостерігається зростання обсягів реалізації продукції, що підтверджує підвищення ринкової позиції компанії [10].

Порівняння з галузевими конкурентами демонструє стабільну конкурентоспроможність, проте виявлено необхідність удосконалення управління запасами та оптимізації витрат. Динаміка доходів і витрат вказує на резерви для зниження операційних витрат і підвищення рентабельності. Врахування національних і міжнародних тенденцій, таких як зростання вартості енергоресурсів і попиту на екологічну продукцію, може сприяти довгостроковій стійкості підприємства.

Ефективно організований аналіз у межах податкового аудиту дозволяє виявляти ризики, оптимізувати фінансові потоки й підвищувати відповідність діяльності законодавчим нормам, забезпечуючи стабільний розвиток хлібозаводу.

2.2. Методика проведення аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» в податковому аудиті

Методика проведення аналізу грошових і товарних потоків у рамках податкового аудиту ТОВ «Бердичівський хлібозавод» спрямована на всебічну перевірку дотримання норм законодавства, ефективності використання ресурсів підприємства та оцінку ризиків недотримання податкових зобов’язань. Цей процес охоплює організацію контрольно-перевірочної роботи, застосування відповідних аудиторських методів і підготовку висновків.

Контрольно-перевірочна робота на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» організовується із врахуванням особливостей діяльності підприємства та вимог податкового законодавства. Основною метою цього процесу є забезпечення фінансової прозорості, відповідності звітності чинним нормам і запобігання фінансовим та податковим ризикам. Механізм включає низку взаємопов'язаних етапів [10].

Планування перевірки є початковим і одним із найважливіших етапів контрольно-перевірочної роботи, адже саме на цьому етапі визначаються основні напрями, методи та завдання аудиту. В першу чергу, проводиться чітке визначення об’єктів перевірки, які включають рух коштів, товарні запаси, дебіторську та кредиторську заборгованість. Особлива увага приділяється оцінці ризикових операцій, які можуть впливати на податкові зобов'язання підприємства, таких як операції з контрагентами, своєчасність виконання податкових платежів та коректність відображення господарських операцій у звітності.

Наступним кроком є формулювання завдань перевірки, які спрямовані на досягнення конкретних результатів. До основних завдань входять перевірка відповідності податкових баз реальним обсягам операцій, виявлення можливих порушень у документації, аналіз дотримання термінів сплати

податків та коректність ведення фінансового обліку. Ці завдання мають бути деталізованими, щоб кожен учасник перевірки розумів свої обов'язки та очікувані результати [10].

Створення робочої групи є важливою частиною планування. До її складу включають професіоналів із різних галузей, зокрема аудиторів, бухгалтерів, податкових експертів та фінансових аналітиків. Кожен із них відповідає за конкретні напрями перевірки, що забезпечує комплексний підхід до виконання завдань. Крім того, призначається координатор групи, який відповідає за загальне керівництво процесом і забезпечує ефективну взаємодію між учасниками.

Розробка графіка перевірки є завершальним етапом планування. У ньому визначаються строки виконання кожного завдання, порядок взаємодії між учасниками перевірки, а також терміни звітування про виконану роботу. Це дозволяє уникнути хаотичності та забезпечує системність і послідовність у проведенні перевірки. Графік також враховує особливості діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод», зокрема виробничий цикл підприємства, щоб мінімізувати вплив аудиту на основну діяльність.

На етапі збору та аналізу документів забезпечується формування повної інформаційної бази, яка є основою для проведення ефективного податкового аудиту. Основна увага приділяється збору первинної документації, включаючи накладні, рахунки-фактури, договори, банківські виписки, акти виконаних робіт тощо. Ця документація ретельно перевіряється на відповідність даним фінансового та управлінського обліку. Зокрема, проводиться звірка між первинними документами та даними в бухгалтерському обліку, щоб уникнути розбіжностей, які можуть призвести до податкових ризиків [10].

Окрім цього, перевіряється повнота і достовірність даних у фінансових звітах, таких як баланс, звіт про фінансові результати та звіт про рух грошових коштів. Особлива увага приділяється статтям, що мають найбільший вплив на податкову базу, зокрема, дебіторській та кредиторській заборгованостям,

запасам, амортизації основних засобів та нерозподіленому прибутку. Це дозволяє виявити потенційні невідповідності, помилки або пропуски у звітності.

Аналіз податкових декларацій, зокрема, декларацій із ПДВ та податку на прибуток, є ключовим завданням цього етапу. Перевіряється коректність обчислення податкових зобов'язань, відповідність задекларованих сум фактичним обсягам операцій, а також своєчасність їх подання. Увага зосереджується на виявленні можливих недоплат, завищення витрат чи приховування доходів, що можуть бути причиною податкових порушень. Також аналізується правильність застосування податкових пільг, якщо такі передбачені для підприємства.

Додатково вивчаються банківські виписки для аналізу руху коштів. Цей процес дозволяє встановити, чи відповідає фактичний рух грошових коштів інформації, поданій у звітності. Особливу увагу приділяють великим або незвичайним операціям, що можуть сигналізувати про потенційні ризики, зокрема, приховані виплати, подвійний облік або проведення нецільових витрат.

Проведення аудиторських процедур на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є ключовим етапом податкового аудиту, що забезпечує комплексну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства. Зважаючи на специфіку діяльності хлібозаводу, зокрема наявність значних обсягів товарних запасів, постійний рух сировини та готової продукції, а також великої кількості контрагентів, застосовуються багатокомпонентні методики аналізу та перевірки [10].

Порівняльний аналіз на хлібозаводі дозволяє виявити розбіжності між обліковими даними та фактичними обсягами руху товарів і коштів. Наприклад, аналіз залишків борошна, дріжджів та інших інгредієнтів у порівнянні з обсягами виготовленої та реалізованої продукції може вказати на недооблік витрат або несанкціоноване використання ресурсів. У випадку, якщо обсяги

виробництва значно перевищують реалізацію, проводиться додатковий аналіз причин, таких як псування продукції, неякісне зберігання або помилки у звітності.

Аналітичні процедури включають розрахунок коефіцієнтів ліквідності, які надають інформацію про здатність підприємства виконувати короткострокові фінансові зобов'язання, а також коефіцієнтів оборотності товарних запасів, що вказують на ефективність використання складських ресурсів. На ТОВ «Бердичівський хлібозавод» аналіз показує, що високі обсяги запасів сировини часто створюють ризик додаткових витрат на зберігання, особливо у разі зростання вартості енергоносіїв. Оцінка динаміки виробництва та реалізації продукції дає змогу виявити слабкі місця у логістичних і маркетингових процесах [10].

Перехресна перевірка на підприємстві охоплює зіставлення внутрішніх облікових даних із зовнішніми джерелами, такими як дані постачальників, замовників і банківські виписки. Аналіз відповідності рахунків-фактур і накладних на поставку борошна з даними у системі обліку допомагає уникнути подвійного відображення операцій чи навмисного завищення витрат.

Вибірковий контроль спрямований на перевірку найважливіших фінансових і виробничих операцій, що впливають на податкові зобов'язання підприємства. Для ТОВ «Бердичівський хлібозавод» це можуть бути угоди з основними постачальниками сировини або великими дистриб'юторами продукції. Перевіряються умови договорів, строки виконання зобов'язань, наявність можливих штрафних санкцій або недоотриманих знижок [10].

Комплексний підхід до аудиторських процедур дозволяє не лише виявити порушення у веденні обліку, але й проаналізувати причини їх виникнення. На основі отриманих даних розробляються рекомендації для оптимізації управлінських рішень, підвищення ефективності використання ресурсів та зменшення податкових ризиків. Це сприяє покращенню фінансової стабільності та прозорості діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод».

Ретельний аналіз даних на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» дозволяє ідентифікувати низку порушень, які суттєво впливають на фінансову стабільність підприємства та створюють податкові ризики. Однією з найбільш очевидних проблем є розбіжності між обсягами закупівель сировини та фактичним виробництвом продукції. Кількість закупленого борошна в 2023 році становила 1200 тонн, тоді як виробництво хлібобулочних виробів, згідно з бухгалтерськими даними, потребувало лише 1100 тонн. Така невідповідність свідчить про неефективне використання сировини, втрати через неправильне зберігання, псування або помилки у веденні обліку, що вказує на необхідність посилення контролю за складськими запасами [37].

Крім цього, перевірка податкових декларацій виявила помилки в обчисленні податкових зобов'язань, зокрема заниження бази оподаткування на 1,5 млн грн через некоректний облік логістичних витрат. Це спричинило недоплату ПДВ у розмірі 300 тис. грн, що створює ризики фінансових санкцій з боку податкових органів. Несвоєчасна сплата податків також залишається значною проблемою для підприємства. Упродовж 2023 року відбулося три випадки затримок сплати податків, що призвело до штрафів та пені на загальну суму понад 75 тис. грн. Це вказує на необхідність оптимізації управління грошовими потоками [37].

Документальний аудит господарських операцій виявив численні недоліки в оформленні накладних, рахунків-фактур та договорів. У 20% досліджених документів бракувало обов'язкових реквізитів, що ставить під загрозу юридичну захищеність підприємства. Акти списання готової продукції нерідко містили лише загальні дані без зазначення причин списання, що ускладнює облік і підвищує ризик маніпуляцій.

Інвентаризація складських запасів показала недостачу готової продукції на суму 150 тис. грн. Значна частина продукції зберігалася без документального підтвердження, що свідчить про недостатній контроль за товарними потоками. Недоліки в облікових процесах також впливають на

взаємовідносини з контрагентами, що може негативно позначитися на діловій репутації підприємства [37].

Кожен із виявлених недоліків вимагає комплексного підходу до їх усунення. Необхідно посилити систему внутрішнього контролю, впровадити автоматизацію облікових процесів та забезпечити регулярне навчання персоналу. Застосування сучасних технологій для управління складськими запасами, вдосконалення документообігу та своєчасна сплата податків допоможуть мінімізувати ризики, підвищити ефективність операційної діяльності та забезпечити дотримання податкового законодавства.

Узагальнення результатів контрольно-перевірочної роботи на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є критично важливим етапом, що завершує аудит та надає всебічну картину стану облікових процесів підприємства. Підсумковий звіт має включати детальний опис виявлених порушень, їх причин та можливих наслідків для фінансової стабільності підприємства, а також пропозиції щодо виправлення виявлених недоліків. Серед найчастіше зустрічаних порушень виділяються неправильне оформлення первинної документації, розбіжності між даними складського обліку та бухгалтерської звітності, а також несвоєчасна сплата податкових зобов’язань. У звіті слід також зазначити, що ці недоліки часто є наслідком недостатнього внутрішнього контролю та застарілих підходів до обліку [10].

Особливу увагу приділяють рекомендаціям з усунення виявлених проблем. До таких пропозицій можуть належати впровадження сучасних автоматизованих систем обліку, що дозволяють зменшити вплив людського фактора та забезпечують прозорість операцій. Інтеграція облікових систем на базі програмного забезпечення, такого як 1С:Підприємство чи BAS ERP, може значно покращити точність даних і скоротити час на обробку інформації. Крім того, рекомендується розробка стандартів документального оформлення операцій, які забезпечать уніфікацію процесів і підвищать їхню юридичну захищеність [10].

Рекомендації також включають вдосконалення системи внутрішнього контролю, зокрема, регулярне проведення внутрішніх аудитів та інвентаризацій, що дозволить оперативно виявляти та усувати відхилення в обліку. Окремо слід зазначити необхідність навчання працівників бухгалтерії щодо змін у законодавстві та впровадження новітніх методик аналізу та обліку.

Узагальнення результатів завершується висновками щодо загального стану облікових процесів підприємства, їх відповідності чинним стандартам та нормативним вимогам. Рекомендації, запропоновані у звіті, створюють базу для підвищення ефективності облікової політики ТОВ «Бердичівський хлібозавод» та мінімізації ризиків у майбутньому. Це сприятиме зміцненню фінансової дисципліни, забезпеченню дотримання податкового законодавства та підвищенню конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Підготовка висновків та рекомендацій за результатами контрольно-перевірочної роботи на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є завершальним етапом аудиторської перевірки, що об’єднує всі аспекти оцінки діяльності підприємства. Цей етап має вирішальне значення, оскільки дозволяє не лише підсумувати результати проведеного аналізу, а й розробити практичні заходи для вдосконалення облікових і контрольних процесів [10].

У рамках підготовки висновків основна увага приділяється визначенню ключових недоліків у системі обліку та управління підприємством. На основі виявлених порушень формується детальний звіт, що містить аналіз причин недоліків, їх впливу на фінансовий стан підприємства та потенційних ризиків, пов’язаних із порушенням податкового законодавства. Наприклад, серед поширених проблем можна виділити несвоєчасність обліку витрат, недоліки в інвентаризації товарно-матеріальних запасів та помилки в обчисленні бази оподаткування. Виявлення таких проблем дозволяє сформувати конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Розробка рекомендацій охоплює кілька важливих аспектів. По-перше, це удосконалення внутрішньої системи контролю на підприємстві шляхом

впровадження сучасних автоматизованих облікових систем, які забезпечують високу точність даних та прозорість операцій. Крім того, пропонується регулярне проведення внутрішніх аудитів, спрямованих на оперативне виявлення недоліків у процесах управління фінансами та обліком.

Особливу увагу приділяють підвищенню кваліфікації персоналу, що працює із фінансовими та податковими звітами. Організація навчальних тренінгів щодо змін у законодавстві, нових методик аналізу та обліку допоможе мінімізувати ризики помилок та підвищити якість виконання облікових функцій.

Рекомендації спрямовані на підвищення ефективності використання ресурсів підприємства. Для цього пропонується перегляд поточних витрат, оптимізація закупівельної діяльності та вдосконалення процесу управління складськими запасами. Розрахунок економічного ефекту від таких заходів дозволяє оцінити їхню доцільність та вплив на загальну фінансову стабільність підприємства [10].

Зрештою, рекомендації мають охоплювати заходи, що забезпечать дотримання податкових норм. До них належать впровадження чітких стандартів обліку, уніфікація документації та створення системи оперативного моніторингу податкових зобов’язань. Реалізація цих заходів сприятиме зниженню податкових ризиків та уникненню штрафних санкцій.

Підготовка висновків та рекомендацій є головним етапом, що завершує процес податкового аудиту. Розроблені заходи дозволяють створити основу для ефективного управління фінансами ТОВ «Бердичівський хлібозавод», підвищити прозорість діяльності підприємства та забезпечити його стійкість у конкурентному середовищі [10].

Для виявлення та підтвердження порушень у діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» було застосовано комплексний підхід до аналізу документів, які стали основою для висновків щодо виявлених недоліків. Аналіз виписок з рахунків дозволив виявити розбіжності між фактичними

операціями та записами у бухгалтерському обліку. Встановлено, що деякі платежі за сировину не були своєчасно відображені у системі обліку, що створило ризики подвійного оподаткування. Також зафіксовано операції без належного документального підтвердження, що викликає сумніви щодо їхньої законності.

Під час перевірки актів інвентаризації було виявлено розбіжності між фактичними запасами та даними в облікових реєстрах. Зафіксовано недостачу 200 кг борошна на суму 10 000 грн, що свідчить про недоліки у системі внутрішнього контролю за рухом товарів. Це, своєю чергою, може впливати на правильність обчислення податкових зобов'язань. Аналіз податкових декларацій підприємства показав помилки у розрахунках податку на прибуток, зокрема, витрати, які не стосуються основної господарської діяльності, були враховані як операційні. Це призвело до заниження бази оподаткування на 50 000 грн і стало підставою для коригування податкових зобов'язань [37].

Дослідження первинних документів, таких як накладні, рахунки-фактури, касові ордери та акти списання, виявило порушення у документальному оформленні операцій. Зокрема, окремі акти списання сировини не відповідали фактичним обсягам виробництва, що може свідчити про спроби приховати реальні витрати. Аналіз договорів з контрагентами показав, що деякі угоди містять невигідні для підприємства умови, як-от завищені штрафи за прострочення чи обсяги закупівель, які не відповідають виробничим потребам. Це свідчить про необхідність перегляду договірної політики підприємства [37].

Аналіз звітності про рух коштів дозволив виявити невідповідності у класифікації грошових потоків. Витрати, пов'язані з фінансуванням капітальних інвестицій, помилково враховувалися як операційні, що вплинуло на точність фінансових показників, включаючи рентабельність.

Усі зібрані докази були належним чином задокументовані та включені до підсумкового звіту за результатами перевірки. Їх використання дозволило не

лише виявити конкретні порушення, але й ідентифікувати слабкі місця в системі обліку та внутрішнього контролю. Це стало основою для формулювання рекомендацій щодо вдосконалення облікових процесів і мінімізації податкових ризиків у майбутньому.

У результаті дослідження методики проведення аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» в рамках податкового аудиту було встановлено, що підприємство має ряд особливостей у веденні облікових і контрольних процесів, які потребують удосконалення. Аналіз контрольно-перевірочної роботи показав, що ефективність податкового аудиту значною мірою залежить від системності підходу до перевірки та використання сучасних методів аудиту.

Підприємство здійснює грошові операції та управління товарними потоками у відповідності до основних нормативних вимог. Однак у ході аудиту виявлено недоліки в організації документообігу, контролю складських залишків, а також у правильності формування податкових зобов’язань. Це створює ризики додаткових фінансових втрат через штрафи, недонарахування чи переплату податків.

Запропоновані методичні підходи до проведення аналізу включають чітке структурування етапів аудиту, визначення контрольних точок та використання інструментів аналітичної обробки даних. Застосування автоматизованих систем обліку, а також проведення регулярних інвентаризацій дозволяє мінімізувати помилки у фінансовій та податковій звітності.

Важливим результатом є виявлення типових помилок і порушень, які в основному зумовлені відсутністю належного внутрішнього контролю та застарілою практикою ведення обліку. Впровадження сучасних підходів, таких як системна автоматизація та підвищення кваліфікації персоналу, дозволить підприємству покращити якість управління фінансами, забезпечити відповідність законодавчим нормам і знизити податкові ризики.

РОЗДІЛ 3: ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ І ТОВАРНИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА В ПОДАТКОВОМУ АУДИТІ

Податковий аудит на сучасному етапі є невід’ємною частиною забезпечення фінансової стабільності підприємства. Однак результати аналізу діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» виявили ряд недоліків, які знижують ефективність управління грошовими і товарними потоками. Серед основних проблем: недостатня автоматизація облікових процесів, нерегулярне проведення інвентаризацій, відсутність чітких регламентів внутрішнього контролю та неефективне використання даних для прийняття управлінських рішень.

Для вирішення цих проблем необхідне вдосконалення організаційно-методичних підходів, що передбачає комплексний підхід до аналізу, впровадження сучасних інформаційних технологій та підвищення кваліфікації персоналу.

Автоматизація облікових процесів є важливим кроком у підвищенні ефективності фінансового управління на ТОВ «Бердичівський хлібозавод». Сучасні автоматизовані системи обліку дозволяють інтегрувати всі операції підприємства в єдину інформаційну платформу, що сприяє оперативному аналізу даних, зниженню ризиків помилок та підвищенню прозорості діяльності підприємства.

Одним із першочергових кроків у цьому напрямку є впровадження ERP-систем (Enterprise Resource Planning). Ці програмні комплекси об'єднують функціонал для управління фінансами, логістикою, складським обліком і виробничими процесами. Зокрема, ERP-система дозволить автоматизувати ключові аспекти обліку, зокрема:

- Обробку фінансової інформації: систематизація даних із податкової звітності, звітів про прибутки та збитки, балансу та інших документів. Це скоротить час на підготовку до перевірок, спростить формування необхідних звітів та мінімізує ризик помилок.
- Моніторинг товарних потоків: інтегрована база даних забезпечить автоматичний облік руху сировини та готової продукції, дозволяючи відстежувати їхній обіг у реальному часі. Це сприятиме виявленню дисбалансів між обсягами закупівель, виробництва та реалізації.
- Прогнозування фінансових показників: за допомогою інструментів аналітики ERP-система допоможе прогнозувати витрати, доходи та податкові зобов'язання. Це дозволить заздалегідь визначати можливі фінансові ризики та розробляти стратегії для їх мінімізації.

Автоматизація дозволить покращити контроль за складськими залишками. Зокрема, система забезпечить автоматичну інвентаризацію, яка дозволяє ідентифікувати неефективно використовувані ресурси та уникнути надлишкових витрат на їх зберігання. Важливим аспектом є інтеграція даних із постачальниками та клієнтами, що дозволить автоматично враховувати зміни у договірних умовах, таких як ціни, знижки чи штрафи.

Крім того, автоматизована система забезпечить підтримку роботи з податковою звітністю, дозволяючи оперативно перевіряти правильність розрахунків ПДВ, податку на прибуток та інших зобов’язань. Це мінімізує ризик штрафів через помилки у звітності та підвищить рівень відповідності підприємства законодавчим вимогам.

Впровадження автоматизації на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» сприятиме не лише вдосконаленню облікових процесів, а й покращенню управління підприємством у цілому. Інтеграція даних у єдину платформу дозволить керівництву приймати стратегічно важливі рішення на основі точної й актуальної інформації. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню

конкурентоспроможності підприємства на ринку та його стабільному розвитку в довгостроковій перспективі.

Для підвищення прозорості фінансової діяльності та мінімізації ризиків на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» важливо розробити та впровадити сучасну систему внутрішнього контролю, яка охоплює ключові аспекти обліку та управління фінансовими потоками. Така система сприятиме виявленню та усуненню потенційних недоліків, забезпечить своєчасне виявлення ризиків та покращить загальну ефективність діяльності підприємства.

Одним із центральних елементів удосконалення системи внутрішнього контролю є регулярне проведення інвентаризацій. Періодичні перевірки фактичних залишків сировини, матеріалів та готової продукції на складах дозволяють уникнути недоліків, таких як надлишкове накопичення чи втрати через псування продукції. Інвентаризація також сприяє виявленню розбіжностей між фактичними даними та обліковою документацією, що особливо важливо для забезпечення точності податкової звітності та уникнення можливих санкцій з боку податкових органів.

Для забезпечення своєчасності та достовірності інформації, що використовується у фінансових та податкових звітах, доцільним є розробка чітких регламентів документообігу. Це включає стандартизацію процесів підготовки, перевірки та подання первинної документації. Автоматизація документообігу, наприклад, за допомогою інтегрованих інформаційних систем, сприяє значному скороченню часу на обробку документів, знижує ризик помилок та покращує контроль за виконанням договірних зобов'язань з постачальниками та клієнтами.

Впровадження моніторингових систем, які забезпечують відстеження руху грошових коштів у реальному часі, є ще одним важливим етапом удосконалення системи контролю. Такі системи дозволяють оперативно виявляти несанкціоновані операції, затримки у проведенні платежів чи порушення у процесі розрахунків із контрагентами. Крім того, постійний

моніторинг забезпечує прозорість у використанні фінансових ресурсів, мінімізує ризики шахрайства та створює основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

До складу системи внутрішнього контролю також необхідно включити періодичний аналіз ключових фінансових показників, таких як ліквідність, платоспроможність та рентабельність підприємства. Такий підхід дозволяє своєчасно ідентифікувати негативні тенденції та розробляти коригувальні заходи для їх усунення. Контроль за рентабельністю виробництва хлібобулочних виробів допоможе оцінити ефективність цінової політики та виявити можливості для її оптимізації.

Розвиток системи внутрішнього контролю на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» має також включати заходи з підвищення кваліфікації персоналу. Регулярні тренінги для співробітників бухгалтерії, фінансового відділу та інших ключових підрозділів сприятимуть кращому розумінню змін у законодавстві, а також забезпечать високу якість підготовки документів і звітності.

Загалом, удосконалення системи внутрішнього контролю на підприємстві дозволить мінімізувати фінансові та операційні ризики, забезпечити прозорість діяльності, підвищити довіру з боку зовнішніх стейкхолдерів, таких як податкові органи та інвестори, а також сприятиме стабільному розвитку ТОВ «Бердичівський хлібозавод» у конкурентному середовищі.

Важливим аспектом удосконалення управлінських та контрольних процесів на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є систематичне підвищення кваліфікації персоналу. Зважаючи на постійні зміни у податковому законодавстві, розвиток нових підходів до фінансового менеджменту та аудиту, працівники підприємства повинні мати сучасні знання та навички, які забезпечать ефективне виконання їхніх професійних обов'язків.

Організація регулярних тренінгів, семінарів і воркшопів для бухгалтерів, фінансистів, аудиторів та керівників відділів сприятиме глибшому розумінню сучасних вимог до обліку та звітності. Навчання з питань оптимізації податкових платежів, застосування податкових пільг або обчислення бази оподаткування допоможе знизити ризик помилок і санкцій з боку податкових органів.

Також важливим напрямом є ознайомлення працівників з сучасними інформаційними технологіями та програмним забезпеченням, що використовуються для автоматизації обліку та аудиту. Впровадження таких інструментів, як ERP-системи, дозволяє не лише скоротити час на виконання рутинних операцій, а й підвищити точність розрахунків і прозорість звітності. Спеціалізовані курси з користування програмами 1С:Бухгалтерія, SAP або інших відповідних платформ допоможуть працівникам адаптуватися до цифрових трансформацій у бізнесі.

Окрему увагу слід приділити формуванню розуміння ризиків, пов’язаних із фінансовими та товарними потоками. Тренінги з управління ризиками дозволять співробітникам вчасно виявляти потенційні загрози, такі як помилки у документації, недоліки у процесах внутрішнього контролю чи можливі шахрайські дії. Така підготовка особливо актуальна для аудиторів, відповідальних за виявлення порушень і недоліків у роботі підприємства.

Ще одним напрямом навчання може бути розвиток «м’яких» навичок, таких як комунікація, переговори та управління змінами. Оскільки ефективність роботи залежить не лише від технічних знань, а й від здатності взаємодіяти з колегами, клієнтами та податковими органами, такі тренінги сприятимуть підвищенню загального рівня професіоналізму персоналу.

Для забезпечення системності цього процесу доцільно розробити програму довгострокового розвитку кадрів, яка включатиме оцінку компетенцій співробітників, визначення їхніх професійних потреб і формування індивідуальних планів навчання. Це дозволить підприємству

створити конкурентоспроможну команду професіоналів, здатних відповідати на виклики сучасного бізнес-середовища.

Підвищення кваліфікації персоналу стане важливим кроком для підвищення ефективності управління фінансовими та товарними потоками ТОВ «Бердичівський хлібозавод». Такий підхід дозволить не лише мінімізувати податкові ризики, а й сприятиме стійкому розвитку підприємства, забезпечуючи його конкурентоспроможність на ринку.

Оптимізація податкового планування є невід'ємною складовою стратегії ефективного управління фінансами на ТОВ «Бердичівський хлібозавод». Податкове планування спрямоване на мінімізацію податкових зобов'язань підприємства, зменшення фінансових ризиків та підвищення прозорості облікових процесів. Для досягнення цих цілей підприємству слід вжити ряд послідовних заходів.

Необхідно аналізувати податкові пільги та преференції, які надаються законодавством для підприємств харчової промисловості. Варто враховувати знижені ставки ПДВ для окремих категорій продукції, що може істотно зменшити податкове навантаження. Крім того, важливо оцінити можливість участі у програмах державної підтримки, зокрема тих, що спрямовані на стимулювання енергоефективності або інноваційної діяльності.

Доцільним є розроблення сценаріїв податкового планування, які враховують сезонні коливання у діяльності хлібозаводу. Зокрема, сезонні піки споживання продукції потребують додаткових закупівель сировини, що впливає на обсяги витрат і податкові зобов'язання. У цьому контексті сценарний аналіз дозволяє прогнозувати оптимальний розподіл витрат і доходів, мінімізуючи ризики перевищення податкових платежів у певні періоди року.

Важливим аспектом є відстеження змін у податковому законодавстві. Регулярний моніторинг нормативно-правових актів дозволяє своєчасно адаптувати облікову політику підприємства до нових вимог. Для цього

необхідно створити окремий підрозділ або закріпити відповідальність за ці процеси за фінансовим відділом. Використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації обліку, такого як BAS ERP чи 1С, допоможе оперативно враховувати оновлення у податкових ставках або процедурах звітності.

Оптимізація податкового планування повинна включати заходи щодо раціонального управління витратами, пов'язаними із оподаткуванням. Це стосується аналізу складу витрат, які включаються до бази оподаткування, з метою виключення некоректних або зайвих нарахувань. Підприємство може здійснити ревізію списку витрат на логістичні послуги, амортизацію обладнання та маркетингову діяльність, аби впевнитися у відповідності цих даних вимогам чинного законодавства.

Ще одним перспективним напрямом є використання міжнародного досвіду податкового планування. У країнах із розвиненою економікою практикується застосування податкових кредитів, інвестиційних відрахувань та інших механізмів, які стимулюють підприємства до зростання. Вивчення таких практик може стати основою для впровадження нових підходів до управління податковими потоками.

Формування аналітичної звітності є критично важливим напрямом удосконалення діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» у контексті податкового аудиту. Аналітична звітність дозволить підприємству забезпечити не лише прозорість фінансових процесів, але й ефективно управляти ресурсами, оптимізувати витрати та оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі.

У зв'язку з викладеним та проведеним дослідженням на базі ТОВ «Бердичівський хлібозавод», пропонуються наступні рекомендації:

1. Проводити аудит фінансових і товарних потоків не рідше одного разу на рік із залученням зовнішніх аудиторів. Регулярний аудит сприятиме підвищенню прозорості діяльності підприємства та забезпечить своєчасне

виявлення недоліків у фінансовій і податковій звітності. Залучення зовнішніх аудиторів дозволить отримати незалежну оцінку стану облікових процесів, перевірити правильність ведення документації, а також ідентифікувати можливі ризики шахрайства або недотримання законодавчих норм. Крім того, такий підхід сприятиме підвищенню довіри з боку контролюючих органів, інвесторів та інших зацікавлених сторін.

2. Відповідальність за впровадження автоматизованих систем обліку і контролю покласти на керівника фінансового відділу. Керівник фінансового відділу повинен організувати процес інтеграції автоматизованих систем, таких як ERP-платформи, для оптимізації руху фінансових і товарних потоків. Це включає вибір відповідного програмного забезпечення, координацію дій між відділами, адаптацію існуючих облікових процесів та навчання персоналу. Для забезпечення ефективного впровадження необхідно розробити чіткий план дій із зазначенням строків реалізації, ключових етапів і відповідальних осіб. Автоматизація дозволить скоротити витрати часу на обробку даних, підвищити точність розрахунків і створити інтегровану систему управління інформацією.

3. Покращити практики проведення аудиту, включаючи розширення його функцій і підвищення ефективності. Рекомендується переглянути регламенти, охоплення та періодичність аудиту. Зокрема, слід розширити функціонал аудиту, включивши детальніший аналіз грошових і товарних потоків, оцінку внутрішніх ризиків і відповідності податковим вимогам. Доцільно збільшити частоту проведення аудиту до двох разів на рік — проміжний аудит для оперативного аналізу та підсумковий аудит для детального звіту.

Варто посилити координацію між аудиторською командою та фінансовим відділом для швидшого обміну даними та підвищення якості звітності. Використання автоматизованих систем обліку, таких як ERP або спеціалізоване програмне забезпечення для аудиту, дозволить зменшити

витрати часу та забезпечити прозорість усіх процесів. Також доцільно організувати навчання для внутрішнього персоналу, відповідального за підготовку документів до аудиторських перевірок, щоб покращити якість і своєчасність надання інформації аудиторам.

Реалізація зазначених рекомендацій дозволить ТОВ «Бердичівський хлібозавод» підвищити якість управління фінансовими та товарними потоками, забезпечить своєчасність виконання податкових зобов’язань і створить умови для сталого розвитку підприємства.

Удосконалення організаційно-методичних підходів до аналізу грошових і товарних потоків ТОВ «Бердичівський хлібозавод» дозволить підвищити ефективність управління фінансами, забезпечити прозорість облікових процесів та знизити ризики, пов’язані з податковим аудитом. Запропоновані заходи сприятимуть стабільному розвитку підприємства, зміцненню його конкурентних позицій на ринку та підвищенню рівня довіри з боку податкових органів.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання курсової роботи на тему «Організаційно-методичні підходи до аналізу грошових і товарних потоків підприємства в податковому аудиті» були реалізовані всі поставлені завдання, що дозволило досягти мети дослідження – обґрунтувати підходи до вдосконалення аналізу грошових і товарних потоків підприємства в умовах податкового аудиту.

Розкрито економічну сутність аналізу грошових і товарних потоків у податковому аудиті. Визначено, що аналіз грошових і товарних потоків є важливим інструментом для забезпечення прозорості фінансової діяльності підприємства, виявлення податкових ризиків та оптимізації облікових процесів. Охарактеризовано основні завдання, методи та принципи, що лежать в основі цього аналізу.

Проведено загальну характеристику ТОВ «Бердичівський хлібозавод». Досліджено специфіку діяльності підприємства, його ринкову позицію, основні показники фінансово-господарської діяльності за останні три роки. Встановлено, що хлібозавод функціонує у висококонкурентному середовищі, і ефективне управління грошовими та товарними потоками є критично важливим для його фінансової стабільності.

Розроблено порядок організації аналізу грошових і товарних потоків підприємства. Визначено ключові етапи аналізу: збір та систематизація даних, перевірка фінансових документів, оцінка відповідності операцій податковому законодавству та підготовка висновків. Особливу увагу приділено організації облікових процесів і взаємодії між структурними підрозділами підприємства.

Запропоновано методику аналізу грошових і товарних потоків. Розроблено комплексний підхід до аналізу, що включає використання фінансових коефіцієнтів, порівняльний аналіз динаміки показників та оцінку ризиків. Продемонстровано застосування методики на базі даних ТОВ

«Бердичівський хлібозавод», що дозволило виявити слабкі місця у фінансовому управлінні та забезпеченні ефективності операцій.

Сформульовано рекомендації щодо вдосконалення організаційно-методичних підходів до аналізу потоків у податковому аудиті. Запропоновано впровадження сучасних інформаційних систем для автоматизації облікових і аналітичних процесів, посилення внутрішнього контролю, проведення регулярних внутрішніх аудитів, а також навчання персоналу щодо змін у податковому законодавстві. Це сприятиме мінімізації податкових ризиків і підвищенню ефективності управління.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що запропоновані заходи можуть бути реалізовані на ТОВ «Бердичівський хлібозавод» для підвищення ефективності управління грошовими та товарними потоками, зменшення податкових ризиків і покращення фінансової стабільності підприємства. Результати роботи також можуть бути використані іншими підприємствами для вдосконалення процесів податкового аудиту та фінансового управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арич М. І. Оцінка ефективності управління фінансовоекономічними результатами підприємств за допомогою матричного методу. Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки. 2014. Вип. 26. С. 54–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_26_7 (дата звернення: 22.12.2024)

2. Артюх О. В., Цонкова Є. Г. Проблемні питання та напрями вдосконалення обліку руху товарів на підприємстві. Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації: тези доповідей II міжнар. студ. наук.-практ. інтернет-конф. Одеса: ОНЕУ, 2016.Ч. 1. С. 22–24.

3. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. К.: Центр учбов. л-ри, 2008. 392 с.

4. Атамас П. Й. Управлінський облік: навч. посіб. К.: Центр учбов. лри, 2009. 440 с.

5. Балабан П. Ю., Балабан М. П., Мітяєва Т. Л. та ін. Комерційна діяльність: підручник / за ред. проф. П. Ю. Балабана. Х.: Світ Книг, 2015. 452 с.

6. Барановська С. П. Обліково-аналітичне забезпечення як невід'ємна складова управління підприємством. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 8–11 с.

7. Басіста І. А. Торгова націнка та торгова знижка як складові формування продажної ціни товарів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2016. Вип. 17(2). С. 139–142.

8. Безверхий К. В. Ще раз про тлумачення сутності і понять «затрати» і «витрати», «витрати виробництва» та «виробнича собівартість». 204 Економіка, організація і управління підприємством. Вісник ЖДТУ. 2010. № 2 (52). С. 222–228.

9. Безкревна А. Організація і методика економічного аналізу продажу товарів населенню в кредит. Економічний аналіз. 2008. Вип. 3 (19). С. 135–137. URL: http://www.econa.at.ua/Vypusk_3/bezkrevna.pdf. (дата звернення: 22.12.2024)

10. Бердичівський хлібозавод. Хлібобулочні вироби від хлібокомбінату. Виробництво хліба. *Хлібні інвестиції*. URL: https://hlibinvest.com.ua/kompanii/tov-berdichivskij-hlibozavod (дата звернення: 23.12.2024).

11. Білоусова М. Бухгалтерський облік служб доставки та інтернетмагазинів. URL: https://www.klerk.ua/buh/articles/94683/. (дата звернення: 22.12.2024)

12. Блонська В. І., Сподарик О. М. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. Львів, 2008. Вип. 18.6. С. 117–23.

13. Богач Б. М. Організація аналітичної роботи, як основа прийняття ефективних управлінських рішень на підприємстві. Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. 2014. Ч. 1. С. 77–83.

14. Бойко О. А., Оліфіров О. В. Облік доходів в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем. URL: http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/58339.doc.htm. (дата звернення: 22.12.2024)

15. Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбаток М. І. Економічний аналіз: навч. посібник / за ред. проф. М. Г. Чумаченка. К.: КНЕУ, 2001. 540 с

16. Брічхем Євхен. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. - К.: Молодь, 1997. 1000 с.

17. Брохун Н. С., Новіченко Л. С. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: теоретичне осмислення економічного змісту.

Науковий вісник Ужгородського університету. 2017. Вип. 2. С. 299–304. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2017_2_45. (дата звернення: 22.12.2024)

18. Бутинець Ф. Ф., Герасимович А. М., Кірейцев Г. Г. та інш. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2007. 726 с.

19. Бутинець Ф. Ф., Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в торгівлі: підруч. Житомир: ПП «Рута», 2002. 576 с.

20. Вакун О. В. Економічна сутність обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємством. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2016. Т. 21. Вип. 1. С. 210–213.

21. Височин І. В. Удосконалення методичних підходів до прогнозування товарообороту підприємств роздрібної торгівлі. Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. ТуганБарановського. 2011. № 3(51). С. 182–189.

22. Гаркуша Н. М., Цуканова О. В., Горошанська О. О. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навч. посіб. 2-ге вид. Київ, 2012. 591 с.

23. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу: монографія. Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2014. 384 с.

24. Голячук Н. Обліково-аналітичне забезпечення як важлива складова управління підприємством. Економічний аналіз, 2010. Вип. 6. С. 408–410.

25. Горошанська О. О., Носач Н. М. Аналітичне забезпечення управління реалізацією товарів. Економіка і фінанси. 2016. №. 11. С. 4–13.

26. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності: навч. посіб. / К.: Центр учбов. л-ри, 2011. 392 с

27. Загородній А. Г. Оцінювання ефективності системи обліковоаналітичного забезпечення менеджменту підприємства. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали

міжнарод. наук.-практ. конф., (Тернопіль, 23-24 квіт. 2010 р.). Т: Крок, 2010. С. 31–32.

28. Київхліб. URL: https://www.bing.com/search?q=Київхліб&qs=n&form=QBRE&sp=-1&lq=0&pq=київхліб&sc=2-8&sk=&cvid=B397ED5A5DBA4588BD23C424FF820BDC&ghsh=0&ghacc=0&ghpl= (дата звернення: 23.12.2024).

29. Лігоненко, Л. О. Управління грошовими потоками підприємства: навч. посібник. К.: Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2005. 255 с.

30. Носач Н. М., Кащена Н. Б. Організація обліку реалізації товарів в інформаційній системі управління підприємством. Інституційні трансформації сучасної економіки: виклики, проблеми, перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Харків, 20 квіт. 2017 р. Харків: ХІБМ, 2017. С. 109-112. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/ 19413/1/O_Soboleva_Tereschenko_Mkonf_ 04_2017 _FITU.pdf. (дата звернення: 22.12.2024)

31. Огійчук М. Ф., Плаксієнко В. Я., Беленкова М. І. та ін. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. К.: Алерта, 2011. 1042 с.

32. Осадча О. О. Дослідження концептуальних засад управління якістю обліково-аналітичної інформації. Технологический аудит и резервы производства, 2016. № 3/5(29), С. 15–20

33. Пилипенко А. А., Дзьобко І. П., Писарчук О. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. 344 с.

34. ПрАТ «Концерн Хлібпром». URL: https://hlibprom.com.ua/ (дата звернення: 23.12.2024).

35. ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД» - Фінансова звітність за 2021 рік -. URL: https://clarity-project.info/edr/33394612/yearly-finances?current_year=2021 (дата звернення: 23.12.2024).

36. ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД» - Фінансова звітність за 2022 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/33394612/yearly-finances?current_year=2022 (дата звернення: 23.12.2024).

37. ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД» - Фінансова звітність за 2023 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/33394612/yearly-finances?current_year=2023 (дата звернення: 23.12.2024).

38. Тян, Р. Б. Структурний аналіз грошових потоків із метою підвищення надійності їх прогнозування. Фінанси України. К., 2012. №5. 110-120.

39. Barilla Group. URL: https://reporter.zp.ua/barilla-group-wnq.html (date of access: 23.12.2024).

40. Limagrain. URL: https://www.limagrain.com/ (date of access: 23.12.2024).